

โยใย+โยใยไหม

ลูกผสมเสริมเด่น

● บุขกร กุ้แสด

การคิดค้นนวัตกรรมเส้นใยและผ้าชนิดใหม่ ด้วยการผสมเส้นไหมกับเส้นใยฝ้ายให้เป็น "จุดขาย" ที่สร้างความต่างทำให้ลูกค้าพึงพอใจกับสินค้าพื้นบ้าน ด้วยผลงานวิจัยของ ดร.ชิลิกา วรรณจันทร์

คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

โจทย์สำคัญของการคิดค้นเส้นใยและผ้าชนิดใหม่ก็คือ การสร้างความแตกต่างของผ้าไหมในรูปแบบเดิม ที่มีข้อด้อยคือ ยืดหยุ่นได้น้อย ยับง่าย ซักยาก ต้องรีดอัดกลีบ ไม่ระบายความร้อนแต่ข้อด้อยเหล่านี้ก็ได้ถูกกำจัดไป โดยการพัฒนาเส้นไหมผสมเส้นใยฝ้ายกลายเป็นเส้นใยและผ้าชนิดใหม่ ทำให้ซักรีดง่ายขึ้น ไม่ยับและลดการใช้พลังงานไฟฟ้าในการรีดอัดกลีบ รวมคุณสมบัติที่ดีของเส้นใยทั้ง 2 ชนิดไว้ด้วยกัน เพราะคุณสมบัติของฝ้ายคือ นุ่ม พริ้ว มีน้ำหนัก และช่วยระบายอากาศได้ดี สวมใส่สบาย

:มูลค่าเพิ่มในมือนักวิจัย

จิราภรณ์ กระแสเทพ ผู้ช่วยนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม กล่าวว่า ที่มาของแนวคิดนี้เกิดจากชาวบ้านในจังหวัดสุรินทร์ ขายผ้าไหมไม่ได้ เนื่องจากทุกจังหวัดมีผ้าไหมขายเหมือนกันหมดอาจารย์ชิลิกาจึงลงไปศึกษาพื้นที่ก่อนว่าจะ สามารถทำอะไรได้บ้าง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผ้าไหมสุรินทร์ โดยแนะนำให้ทดลองทอโยใยไหมกับเส้นใยฝ้ายด้วยกัน ในครั้งแรกมีปัญหาบ้างแต่ก็สามารถแก้ไขจนกลายเป็นผ้าไหมผสมฝ้าย เกิดลวดลายที่สวยงาม เพราะเส้นใยฝ้ายไปช่วยยกเส้นไหมทำให้ลายยกตอกนูน ดูมีมิติมากขึ้น

creative

"กลายเป็นนวัตกรรมที่สร้างมูลค่าและคุณค่าเพิ่มให้กับผ้าไหม ผ้าไหมผสมฝ้าย ลายยกตอก สำหรับตัดผ้าหนึ่งชุดขนาด 4 เมตร ราคาขาย 15,000 บาท ถ้าเทียบกับไหมปกติก็แพงขึ้น 25-30% ด้วยจุดขายที่แตกต่างทำให้ชุมชนสามารถขายสินค้าในราคาสูงกว่าคู่แข่ง กลุ่มเป้าหมายมีกำลังซื้อ ส่งผลให้ชาวบ้านมีความสามารถในการทำกำไรได้ดีกว่าในอดีต"

ปัจจุบันจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่ใช้เทคนิคการทอผ้ายกตอก โดยใช้ตั้งแต่

16 ตะกอขึ้นไปในการดัดเส้นไหมยืนให้บิดเป็นช่องขึ้นลงสลับกัน เพื่อเป็นช่องให้สอดกระสวยที่บรรจุหลอดด้ายพุ่งเข้าไป เป็นการเปิดลายด้วยการเหยียบตะกอขึ้นลงครั้งละ 2 ตะกอพร้อมกัน เมื่อทอไปเรื่อยๆจะเกิดเป็นลายหมุนขึ้นมาจากเนื้อผ้า และพัฒนาเป็นแบบ 16 ตะกอขึ้นไป ซึ่งเป็นการทอแบบปิดหลัง ดังนั้น คณะนักวิจัยกำลังพัฒนาเทคนิคการทอผ้า 36 ตะกอ ที่มีลวดลายที่สวยงาม ใหญ่กว่าเดิม

“ขณะนี้กำลังพัฒนาเครื่องทอและทอหุ่นวิจัย เพื่อที่จะให้ชาวบ้านทอได้ง่ายขึ้นเป็นลักษณะกึ่งเครื่องจักรกับงานทำมือ เพราะต้องการอนุรักษ์งานฝีมือของชาวบ้าน เครื่องที่พัฒนาขึ้นเป็นแค่ตัวช่วยในการเหยียบตะกอเพราะถ้าเกิน 20 ตะกอ เขาจะไม่ถึงชาวบ้านจะทอปิดไม่ได้ เราจึงต้องหาเครื่องเข้ามาช่วยเพื่อให้ทอสะดวกขึ้น” ผู้ช่วยนักวิจัยกล่าว

คืนความสุขให้ชุมชน

ผู้ช่วยนักวิจัยสาว ระบุว่า จากการนำเส้นโยไฟเข้ามาทอร่วมกับเส้นโยไหม ทำให้ทอได้ง่ายขึ้น เพราะเส้นโยไฟมี

ขนาดใหญ่กว่าเส้นโยไหม ยิ่งถ้ามีเครื่องเข้ามาช่วยทำให้ทอเร็วขึ้น จากปกติต่อหนึ่งชุดขนาด 4 เมตร ทอ 8 ชั่วโมงต่อวันใช้เวลา 3 สัปดาห์ แต่ถ้าไม่ต้องทำงานอย่างอื่น คาดว่า จะใช้เวลาลดลง สามารถทอเสร็จภายใน 2 สัปดาห์

นอกจากนี้ ดร.ชิลิกกา ในฐานะเชี่ยวชาญเรื่องเส้นโยไฟได้พยายามสร้างลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ เช่น ลายนี้สำหรับจังหวัดมหาสารคาม แยกชัดเจนจากลายในพื้นที่อื่นๆ จะส่งผลให้แนวทางการพัฒนาผ้าทอในรูปแบบต่างๆ มีจุดขายที่โดดเด่นและแตกต่างในไปในแต่ละพื้นที่ สามารถกลายเป็นของที่ระลึกประจำจังหวัดได้ด้วย

“ล่าสุดกำลังทำผ้าโยกล้วย หรือเรียกชื่อว่า ผ้าไหมแก้วจากเส้นกล้วย อยู่ระหว่างการเสนอขอทุนวิจัยเพื่อทดลองเส้นโยไฟที่คิดค้นขึ้น หลังจากทีประสบความสำเร็จจากการคิดค้นเส้นโยผสมจากโยกโยไฟและโยไหม ออกมาช่วยพัฒนาสิ่งทอให้กับชุมชนต่างๆ ในลักษณะของงานบริการวิชาการ “ ผู้ช่วยนักวิจัย กล่าว